

Plan realizacji materiału języka polskiego w klasie III LO (plan wynikowy dwustopniowy)
Podręcznik: Jacek Kopciński *Przeszłość to dziś* (Stentor)

Plan jest rozpisany dla 5 godzin tygodniowo języka polskiego dla zakresu podstawowego i 6 godzin – dla zakresu rozszerzonego (tak jak określa to program *Przeszłość to dziś*). Ze względu na to, iż zajęcia w klasach maturalnych szkół ponadgimnazjalnych kończą się w połowie kwietnia, po odliczeniu dni wolnych od nauki, przerw świątecznych itp. pozostaje około 26 tygodni efektywnej nauki. Daje to w sumie:

- kształcenie w zakresie podstawowym (5 godz. tygodniowo) – ok. 130 godz.
- kształcenie w zakresie rozszerzonym (6 godz. tygodniowo) – ok. 155 godz.

Możliwe jest, oczywiście, zrealizowanie materiału w krótszym czasie (odpowiednio – 4 i 5 godzin tygodniowo), należy wówczas zmniejszyć liczbę godzin przeznaczonych na poszczególne zagadnienia i zrezygnować z niektórych ćwiczeń (np. z samodzielnych prezentacji uczniowskich).

Ponieważ czas nauki w klasie maturalnej jest bardzo ograniczony, syntezy i inne formy przygotowania do matury (np. ustne prezentacje zagadnień) zostały wkomponowane w jednostki tematyczne związane z omawianiem lektur – niniejszy plan raczej nie przewiduje na nie odrębnych godzin. W planie nie zostały także ujęte jako odrębne godziny lekcyjne tzw. syntezy materiału w ujęciu historycznoliterackim, natomiast zasygnalizowano liczne możliwości problemowego powtarzania i omawiania materiału z klas programowo niższych – tam, gdzie zagadnienia i lektury klasy trzeciej ewokują takie okazje.

Literą **F** oznaczone zostały tematy bądź treści realizowane fakultatywnie (w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz indywidualnej decyzji nauczyciela). Aby wygospodarować na nie czas, nauczyciel musi dysponować większą liczbą godzin lub zrezygnować z innych treści wskazanych w planie. Dodatkowe godziny dla klas realizujących program w zakresie rozszerzonym zostały oznaczone gwiazdką.

W ostatniej kolumnie zaznaczono wprowadzenie elementów ścieżek edukacyjnych: MED – edukacja czytelnicza i medialna, EK – edukacja ekologiczna, E – edukacja europejska, F – edukacja filozoficzna, ZDR – edukacja prozdrowotna, REG – edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie (tę ostatnią ścieżkę zaznaczono przy tematach, które umożliwiają wprowadzenie problematyki „małych ojczyzn”, a tym samym treści związanych z własnym regionem ucznia, w planie realizacji materiału, oczywiście, nieskonkretyzowanych).

Także w ostatniej rubryce zasygnalizowano możliwość włączenia kontekstów muzycznych.

Uwaga: Od podanej wyżej liczby godzin należy odjąć co najmniej po 10 godzin na prace klasowe (z omówieniem). W ten sposób pozostaje:

- ✓ dla klas realizujących program w zakresie podstawowym – 120 godzin
- ✓ dla klas realizujących program w zakresie rozszerzonym – 145 godzin

i takie liczby godzin – odpowiednio – zostały przewidziane w niniejszym planie.

Oznaczenia w tabeli:

Pogrubionym drukiem zaznaczone są wymagania dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (posiadającymi opinię PPP).

Podkreśleniem zaznaczone są wymagania dla uczniów posiadających orzeczenie wydane przez PPP.

			<p>modernizm i *określa, jakie zachodzą między nimi relacje</p> <p>–*określa postawę twórczą reprezentowaną przez artystę awangardowego</p> <p>– wymienia i krótko charakteryzuje kierunki artystyczne początków XX w.: <u>futuryzm, ekspresjonizm, surrealizm, dadaizm, kubizm, abstrakcjonizm</u></p>	<p>– krótko przedstawia początki filmu jako nowej dziedziny sztuki, wskazuje najważniejszych twórców, wymienia niektóre tytuły, główne terminy itp. (np. Chaplin, Eisenstein, film ekspresjonistyczny, filmowy surrealizm Buñuela, plany filmowe, montaż filmowy)</p>	
Nadrealizm	1 + *1	G. Apollinaire, <i>Male auto</i>	<p>– <u>czyta wiersz Apollinaire’a ze zrozumieniem zawartej w nim nowej wizji świata</u></p> <p>– podejmuje próbę samodzielnej analizy i interpretacji wiersza: m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje monolog liryczny • opisuje charakter przestrzeni wykreowanej w wierszu • wskazuje obrazy poetyckie • dostrzega i *interpretuje elementy symboliczne, *opisuje nadawcę i odbiorcę <p>– <u>na podstawie utworu Apollinaire’a wyjaśnia, czym jest kaligram</u></p> <p>– *wyjaśnia, na czym polega nowatorstwo formalne poezji Apollinaire’a</p> <p>– dostrzega obecne w wierszach aluzje do czasu wojny i elementy autobiograficzne</p>	<p>– interpretuje samodzielnie czytany wiersz,</p> <p>– wskazuje i komentuje charakterystyczne cechy języka poetyckiego Apollinaire’a,</p> <p>– odnosi czytane wiersze do poznanych dzieł sztuki</p> <p>– *wskazuje związki poezji Apollinaire’a z twórczością XIX-wiecznych symbolistów francuskich</p> <p>– *przypomina i zbiera wiadomości o symbolizmie w sztuce i symbolu jako środku artystycznym (synteza)</p> <p>– określa, jak „działa” poezja nowoczesna (metaforyczność, gra skojarzeń, wieloznaczne obrazy poetyckie...) i jak należy ją odczytywać</p>	
2. Poezja Polski niepodległej: klasycyzm i nowoczesność					
Grupy poetyckie w dwudziestoleciu	2 +*1	K. Wierzyński, <i>Lewa kieszeń</i> J. Tuwim, <i>Chrystus miasta, Do krytyków</i>	<p>– <u>interpretuje czytane utwory: wskazuje codzienność i sprawy „zwyczajne” jako tematy poetyckie, nowego bohatera (szary człowiek i tłum), fascynację techniką i przestrzenią wielkomięską, witalność, dynamizm, odrzucenie tradycji i pochwałę</u></p>	<p>– w czytanych wierszach wskazuje różnorodne środki stylistyczne i określa ich funkcje (*zauważa w nich wykładniki nowatorstwa i awangardowości utworów)</p> <p>– *na podstawie czytanych utworów</p>	

	<p>M. Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Kurze łapki, Stara kobieta, *Płyty Carusa</i> (fragm.)</p> <p>B. Jasioński, <i>But w butonierce</i></p> <p>J. Przyboś, <i>Na kolach, Wieczór</i></p> <p>T. Peiper, <i>Miasto. Masa. Maszyna.</i> (fragm.)</p> <p>proponowane konteksty: muzyka: B. Bartók, <i>Allegro Barbaro</i>, E. Caruso, <i>Mamma Mia, Che Vo' Sape</i> E. Demarczyk, „Pocałunki” sł. M. Pawlikowska-Jasnorzewska, muz. Z. Konieczny</p>	<p><u>cywilizacji, zachwyt wobec nowych dziedzin sztuki i nowych mediów (np. kino, gramofon) itp.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje postawy podmiotów lirycznych czytanych utworów – *określa funkcje nawiązania ewangelicznego w wierszu Tuwima – opisuje poetykę czytanych utworów, wskazuje nowatorstwo formalne (np. język potoczny w wierszach skamandrytów, „spiętrzoną” metaforę i elipsę w wierszach Przybosia, odejście od rygorów wersyfikacyjno-składniowych); charakteryzuje warstwę brzmieniową (rytm) wierszy itp. – interpretuje wiersze Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej jako „liryczny pamiętnik” poetki – w czytanych utworach wskazuje indywidualne, specyficzne dla poszczególnych twórców dwudziestolecia cechy i tematy, np. fascynacje słowem i jego brzmieniem (m.in. poszukiwania poetyckie Tuwima w zakresie języka, motyw miłości, śmierci oraz kobiecość w poezji Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, nowe wymiary przestrzeni miejskiej w wierszach Peipera i Przybosia) – wyjaśnia krótko, jaką rolę w życiu literackim dwudziestolecia odgrywała kawiarnia literacka – na podstawie czytanych wierszy i wiadomości z podręcznika, *a także samodzielnie znalezionych informacji z różnych źródeł – prezentuje Skamandra i Awangardę 	<p>dostrzega przemiany postaw twórczych poetów, np. Tuwima (od „barbarzyńcy w mieście” do poety „słowiarza”), Przybosia (od fascynacji miastem do zainteresowania pejzażem wiejskim)</p> <ul style="list-style-type: none"> – *wyjaśnia, dlaczego Tuwima określa się mianem „poety-słowiarza” – *przedstawia różne koncepcje poety (artysty) i poezji obecne w programach i utworach dwudziestolecia (np. „barbarzyńca”, „kabaretowy prześmiewca”, „przechodzień”, „poszukiwacz słowa”, „eksperymentator w laboratorium sztuki”) – wymienia i krótko opisuje postacie poetów z kręgu Skamandra, a także *futurystów – Jasiońskiego – i *Awangardy Krakowskiej – Przybosia, wymienia ich znane utwory, podaje najważniejsze wiadomości biograficzne, charakterystyczne, indywidualne cechy twórczości 	
--	---	--	--	--

			Krakowską jako grupy poetyckie		
Klasycyzm i harmonia	2	L. Staff, <i>Wysokie drzewa, Harmonia, Bonaccia</i> J. Tuwim, <i>Sitowie, Zmęczenie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i interpretuje czytane wiersze – określa ich nastrój i wskazuje tworzące go środki poetyckie – analizuje budowę wersyfikacyjno-składniową utworów, słownictwo, środki stylistyczne, wskazuje ich związek z klasycznym wzorcem poezji – określa, w jaki sposób w wierszach Staffa zostało przedstawione przeżycie piękna – wskazuje funkcjonowanie motywu harmonii w wierszach Staffa i Tuwima – wskazuje topoty obecne w czytanych wierszach i rozpoznaje ich antyczne źródło – *przedstawia klasycystyczną postawę poetów i koncepcję poezji wyłaniającą się z wierszy – *analizuje warstwę dźwiękową czytanych wierszy, wiążąc ją z ich klasycystycznym charakterem – *wskazuje przemiany postawy poetyckiej Tuwima 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia Staffa jako twórcę nurtu klasycznego i klasyka poezji polskiej (przypomina utwory poznane wcześniej, wskazuje trwałe cechy postawy poetyckiej Staffa) – wyjaśnia, na czym polega kontemplacyjny charakter poezji Staffa – tłumaczy termin „topos”, podając przykłady, wyjaśnia, jaką rolę odgrywają topoty w poezji klasyków – *wskazuje trwałość dziedzictwa poezji klasycystycznej: Kochanowskiego (<i>Rzecz Czarnoleska</i>); przywołuje wiersze Norwida (powtórzenie) i Tuwima – *wyjaśnia, jaką rolę odgrywa w wierszu warstwa brzmieniowa i rytmiczność 	F
Przygotowanie do ustnej matury	1	tematy na egzamin ustny z j. polskiego	<ul style="list-style-type: none"> – zna zasady obowiązujące na ustnym egzaminie z języka polskiego oraz wymagania (kryteria oceny) – wie, jak się przygotować do prezentacji i jak zaplanować pracę – zna źródła bibliograficzne, z jakich będzie korzystał – świadomie, w sposób przemyślany dokonuje wyboru tematu z podanej przez nauczyciela listy 		MED
Motyw miasta w literaturze – synteza	1	M. Głowiński, J. Sławiński, <i>Miasto w poezji</i> (fragm.)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem fragment eseju – syntezuje wiadomości na temat motywu miasta w literaturze (przypomina sobie 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przygotowuje i przedstawia w klasie przykładową prezentację zagadnienia na temat motywu miasta w 	MED

F		proponowane konteksty: fotografie przedstawiające osiągnięcia urbanistyki, m.in. projekty Le Corbusiera	utwory, określa sposób przedstawienia i funkcje motywu miasta itp.) – wykorzystuje alternatywne sposoby notowania, np. mapę skojarzeń – poszukuje dodatkowych informacji , wskazuje źródła bibliograficzne, dokonuje selekcji i hierarchizacji wiadomości i skojarzeń – sporządza plan prezentacji	literaturze i sztuce – jak na maturę ustną – posługuje się materiałami ilustracyjnymi (wykorzystuje je funkcjonalnie)	
Język potoczny	1		– wymienia style użytkowe języka polskiego i wskazuje ich najważniejsze cechy – charakteryzuje styl potoczny, podając przykłady – wskazuje w tekście (wypowiedzi) formy charakterystyczne dla stylu potocznego i je nazywa – wskazuje wyrazy nacechowane emocjonalnie	– wyjaśnia, na czym polega konkretność i antropocentryczność języka potocznego – wyjaśnia pojęcia: nacechowanie kolokwialne, kolokwializm, potoczność	
3. Polityka i psychologia. Proza realistyczna w dwudziestoleciu międzywojennym					
Spór o idee	6	S. Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> (powieść czytana w całości) proponowane konteksty: Z.J. Adamczyk, [Znaczenie opowieści o szklanych domach w „Przedwiośniu” S. Żeromskiego]	– streszcza i opowiada fragmenty (wybrane wątki) powieści; relacjonuje (opisuje) jej świat przedstawiony – charakteryzuje przestrzeń powieściową ukazującą polską rzeczywistość; *dostrzega jej symboliczny wymiar (np. przygraniczna wieś, do której przyjeżdża Cezary, Nawłoc, Chłodek, dzielnice Warszawy, marsz na Belweder) – opisuje kreację głównego bohatera: przedstawia etapy jego dojrzewania i edukacji, określa przynależność pokoleniową, „rewolucyjny” rodowód, sposób widzenia polskiej rzeczywistości (konfrontacja marzeń z rzeczywistością), wydany przez niego sąd o Polsce itp.	– określa, w jakich warunkach narodziła się polska powieść polityczna dwudziestolecia (np. zagrożenia kraju, bieda, zbyt wolno przeprowadzane reformy, rozczarowanie elitą polityczną, zagubiony etos patrioty-społecznika), wskazuje głównych jej twórców – porównuje Nawłoc i Soplicowo (ew. inne znane sobie obrazy dworu ziemiańskiego) – *analizuje język i styl, jakim pisarz przedstawia opisy polskiej rzeczywistości – wyjaśnia termin „powieść polifoniczna” i odnosi go do III części <i>Przedwiośnia</i> – przedstawia charakterystykę	

			<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega i komentuje dialogową konstrukcję III części utworu (zderzenie równorzędnych racji w polemice Cezarego z Gajowcem i Antonim Lulkiem: niepodległe i silne państwo – radykalna poprawa losu warstw najuboższych na drodze rewolucji) - *interpretuje otwarte zakończenie losów bohatera - wskazuje dwa typy narracji obecne w powieści (auktorialną i personalną) i określa ich funkcje - wyjaśnia metaforyczny sens tytułu powieści i tytułów jej części - interpretuje <i>Przedwiośnie</i> jako powieść wyrastającą z rozczarowania pierwszymi latami niepodległości (wskazuje i komentuje właściwe fragmenty utworu) - <u>czyta ze zrozumieniem literaturę naukową (fragment rozprawy o <i>Przedwiośniu</i>)</u> 	<p>porównawczą Cezarego Baryki i Tomasza Judyma, *wskazując nawiązania romantyczne w kreacji każdego z bohaterów</p> <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie powieści (postać Gajowca i jego nauczycieli) wnioskuje, jak Żeromski wyobrażał sobie etos polskiej inteligencji - na podstawie wiadomości z podręcznika wprowadza kontekst problemów podejmowanych w publicystyce Żeromskiego; charakteryzuje poglądy polityczne i społeczne pisarza (np. konieczność zachowania niepodległości, likwidacja nędzy, potępienie komunizmu i rewolucji) - *wie, jakie kontrowersje wzbudzało <i>Przedwiośnie</i> i jakie oskarżenia wysuwano pod adresem autora; polemizuje z nimi, wykorzystując interpretację powieści i wiadomości z podręcznika 	
--	--	--	---	---	--

<p>Zawsze człowiek.. . W stronę powieści psychologicznej</p>	<p>6</p>	<p>Z. Nałkowska, <i>Granica</i> (utwór czytany w całości)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje zasadę kompozycyjną powieści (inwersja czasowa) i określa jej funkcję (przedstawienie motywów działania oraz złożoności prawdy o człowieku) - *wyjaśnia, na czym polega nowatorstwo kompozycji utworu (wykorzystuje wiadomości z części <i>Wielka proza światowa</i>) - przedstawia charakterystykę głównego bohatera powieści; zwraca uwagę na różne źródła informacji i relatywność oceny tej postaci, próbuje określić, jaka jest o niej prawda - określa punkt widzenia narratora powieści - formuluje własną ocenę postaci Zenona, uzasadnia ją; dostrzega tragizm bohatera i *wskazuje jego społeczne i psychologiczne źródła - relacjonuje i komentuje refleksje narratora Granicy na temat ludzkiego życia - interpretuje tytuł powieści, wskazując jego wieloznaczność (płaszczyzna psychologiczno-moralna, społeczno-polityczna, filozoficzna itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różne płaszczyzny interpretacji powieści (psychologiczno-moralną, polityczno-społeczną, filozoficzną), omawia je, odwołując się do treści utworu - przedstawia wydarzenia ukazane w powieści z punktu widzenia różnych postaci (Zenona, Elżbiety, Justyny, pani Koliczowskiej); wyciąga wnioski - zabiera głos w dyskusji na temat prawdy w życiu człowieka, relatywizmu ocen, istnienia obiektywnych norm moralnych (odnosi swoje sądy do <i>Granicy</i> i innych utworów) - wyjaśnia, czym jest egocentryzm i jak przejawia się on w ocenach postaci powieściowych - komentując postępowanie postaci powieściowych, wypowiada swój sąd na temat „wdrukowanego schematu postępowania” - wskazuje w powieści obecność motywu maski, *interpretuje go 	
<p>Powieść psychoanalityczna</p>	<p>*5</p>	<p>*M. Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i> (utwór czytany w całości)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - *streszcza (opowiada) historię Róży, zwracając uwagę na sposób zapoznawania z nią czytelnika - *wyjaśnia, czym jest czas psychologiczny i jak jego odkrycie wpłynęło na rozwój powieści (wykorzystuje wiadomości z podręcznika, m.in. z części <i>Wielka proza światowa</i>); odnosi go do powieści Kuncewiczowej - *dostrzega i komentuje zróżnicowanie narracji: w tekście powieści rozróżnia fragmenty zawierające subiektywny punkt 	<ul style="list-style-type: none"> - *przedstawia ogólne założenia powieści Prousta - *wskazuje podobieństwo formalne powieści Kuncewiczowej i poszukiwań „utraconego czasu” Prousta - *określa i interpretuje różne techniki narracyjne obecne w powieści - *wskazuje i komentuje związki narracji powieściowej z psychoanalizą Freuda (konstrukcja utworu jako „seans psychoanalityczny”); próbuje „postawić diagnozę” Róży i Władysiowi 	

			<p>widzenia bohaterki (bądź perspektywę Władysia) oraz obiektywną relację narratora</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje język bohaterki, wskazując formy świadczące o jej językowej obcości; określa ich funkcję – *określa funkcję różnych czasów narracji (teraźniejszego i przeszłego) – *wskazuje retrospekcję jako zasadę kompozycyjną powieści – *wyjaśnia określenie „powieść psychoanalityczna”, odnosząc je do konstrukcji utworu i postaci bohaterki – *wyjaśnia tytuł, wskazując źródła „cudzoziemskości” Róży 	<ul style="list-style-type: none"> – *wskazuje w powieści motywy muzyki, określa ich funkcję – *dokonuje porównania dwojga bohaterów: Cezarego Baryki i Róży Żabczyńskiej, zwracając uwagę na ich charakterystyki, sposób prowadzenia losów, język, kontekst powieści – *wyjaśnia, czym są <i>skrypty kulturowe</i> obecne w języku, podaje przykłady 	
<p>Rozwój powieści realistycznej – synteza</p> <p>F</p>	2F	<p>wiadomości i wybrane fragmenty powieści z podręcznika, np.: J. Joyce, <i>Ulisses</i></p> <p>T. Mann, <i>Czarodziejska góra</i></p> <p>M. Dąbrowska, <i>Noce i dnie</i></p> <p>J. Iwaszkiewicz, <i>Panny z Wilka</i></p> <p>powieści poznane wcześniej (w klasie II i III) – przypomnienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje model XIX-wiecznej powieści realistycznej ze znanymi sobie powieściami dwudziestolecia międzywojennego, wskazuje cechy wspólne i różnice – <u>czyta i interpretuje fragmenty prozy, np. <i>Ulissesa</i> Joyce’a, <i>Czarodziejskiej góry</i> Manna, <i>Nocy i dni</i> Dąbrowskiej, <i>Panien z Wilka</i> Iwaszkiewicza; wskazuje charakterystyczne cechy ich poetyki</u> – <u>syntezuje wiadomości na temat technik narracyjnych stosowanych w powieści dwudziestolecia i ich funkcji</u> – <u>wymienia</u> i krótko prezentuje <u>najważniejszych autorów powieści dwudziestolecia</u> (np. wskazanych w podręczniku) 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różne kierunki poszukiwań formalnych prozy realistycznej w dwudziestolecie: czas subiektywny i monolog wewnętrzny bohatera w powieści Prousta, strumień świadomości i symultanimizm Joyce’a, „powieść edukacyjną” Manna, behawioryzm np. Hemingwaya itp. – *na podstawie wiadomości z podręcznika wskazuje wpływ filozofii i psychologii na rozwój powieści – *wnioskuję, dlaczego czas stał się jednym z głównych tematów powieści i w ogóle sztuki XX w., a eksperymenty w zakresie tej kategorii wpłynęły na przemiany formalne powieści 	F
4. Konstruktorzy dziwnych światów					
<p>Natura twórcza i tworząca – czyli świat poznawany</p>	2–3	<p>B. Leśmian, <i>Topielec</i>, <i>Dusiołek</i>, <i>Poeta</i>, <i>Szewczyk</i>, <i>Dziewczyna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – <u>interpretuje wiersze Leśmiana, wnioskując na podstawie analizy (dokonanej pod kierunkiem nauczyciela)</u> 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji czytanych wierszy Leśmiana 	F

i odczuwany inaczej		<p>proponowane konteksty: E. Demarczyk, <i>Garbus</i>, sł. B. Leśmian, muz. Z. Konieczny M. Umer, <i>Łąka</i>, sł. B. Leśmian, muz. Z. Konieczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje charakter świata wykreowanego w wierszach, dostrzega jego symboliczny charakter i filozoficzne przesłanie – *przedstawia sposób, w jaki poeta widzi naturę oraz jej relacje z człowiekiem – wskazuje specyfikę języka artystycznego Leśmiana (rodzaje neologizmów i ich funkcje, rytm) – wskazuje w znanych wierszach inspiracje ludowe (np. ballada, postacie rodem z baśni ludowych, meliczność, antropomorficzne widzenie sił natury) i <ul style="list-style-type: none"> *wyjaśnia, w jaki sposób poeta je przetwarza, włączając w swoją wizję świata – w czytanych wierszach wskazuje elementy humoru i ludowej groteski, określa ich funkcje – w wierszach Leśmiana dostrzega symbolizm i proveniencję młodopolską – *odwołując się do czytanych wierszy, wyjaśnia pojęcie „baśń filozoficzna” 	<ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje czytane wiersze jako opowieści filozoficzne: o bycie, poznaniu, trudzie istnienia, dochodzeniu prawdy o świecie – wyjaśnia ogólnie, na czym polega związek poezji Leśmiana z filozofią Bergsona (intuicja, pęd życiowy, natura tworząca, jaźń itp.) – *na podstawie czytanych wierszy określa Leśmianowską koncepcję poety („poeta jako człowiek pierwotny”) – *wskazuje związki poezji Leśmiana z mitycznym pojmowaniem świata – określa stylistyczną i znaczeniową wartość neologizmów Leśmianowskich – rozpoznaje słowotwórczą budowę neologizmów Leśmiana, dzieli je na kategorie (np. wg części mowy), *wyciąga wnioski dotyczące poglądów poety na temat języka 	
Ku źródłom mitu i tajemnicy istnienia	1–2	<p>B. Schulz, <i>Wiosna</i> (fragm.)</p> <p>proponowane konteksty: A. Chciuk, fragm. książki <i>Bruno Schulz zaczarowany i zwykły</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje podstawowe informacje na temat Schulza i Drohobycza (wykorzystuje cytaty Chciuka i informacje z podręcznika) – interpretuje fragment prozy, odnajdując w nim elementy autobiograficzne i wyjaśniając, w jaki sposób zostały one przetworzone – śledzi inicjacje (wtajemniczenia), jakich doświadcza bohater Wiosny, i je interpretuje – *wskazuje w opisie motywy symboliczne i mityczne, interpretuje je – wyjaśnia, dlaczego Schulz uważa 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia relacje między mikrokosmosem (dom, Drohobycz) i makrokosmosem (wszechświat, mit) świata przedstawionego w opowiadaniu Schulza – wyjaśnia, jak Schulz pojmuje „dojrzewanie do dzieciństwa” – określa sposób pojmowania czasu w prozie Schulza (odnosi to do czytanego tekstu, przytacza właściwe cytaty) – *wyjaśnia, na czym polega mityzacja rzeczywistości w prozie Schulza, m.in. przywołuje mit Początku i Księgi – *wskazuje korespondencję między prozą 	

			<p>dzieciństwo za „genialną epokę” i czas święty</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje i charakteryzuje język poetycki Schulza (części mowy i ich funkcje, odwołanie się do wrażeń zmysłowych, dynamizacja opisu, metafory i ich charakter, animizacje i antropomorfizacje itp.) – *wskazuje w opisie metafory sugerujące metamorfozę elementów rzeczywistości, wyjaśnia, jakie mają znaczenie dla obrazu wykreowanego świata – zbiera materiał do syntezy: „Obraz dzieciństwa w literaturze różnych epok” 	<p>Szulza a malarstwem np. Chagalla</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje i wygasa referat: „Obraz dzieciństwa w literaturze różnych epok (synteza materiału)” 	MED
Świat jako koszmar, byt jako pułapka	*6	*F. Kafka, <i>Proces</i> (utwór czytany w całości)	<ul style="list-style-type: none"> – *streszcza (opowiada) fragmenty powieści (np. aresztowanie, opis sądu, procedury jego funkcjonowania, role adwokatów i innych pracowników itp.), wskazuje elementy odbiegające od rzeczywistości (odrealniające obraz) – *przedstawia drogę Józefa K., m.in.: jego relacje ze spotkanymi ludźmi, nadzieje, jakie w nich pokłada, stosunek do procesu i przemiany zachodzące w samym bohaterze – *interpretuje wskazane fragmenty utworu (np. przypowieść o odźwiernym) – *rozpoznaje paraboliczny sens procesu, interpretuje go – *wyjaśnia, co oznacza w powieści „bycie oskarżonym” – *wyjaśnia termin „powieść paraboliczna”, odnosząc go do <i>Procesu</i> i innych znanych sobie utworów 	<ul style="list-style-type: none"> – *określa, jaka wizja świata i egzystencji ludzkiej wyłania się z <i>Procesu</i> Kafki – *opisuje poetykę utworu, zwracając uwagę na gatunek powieści i jego cechy, wymieszanie elementów realistycznych w taki sposób, że tworzą fantastyczny świat przedstawiony, paraboliczność utworu – *komentuje psychologiczną interpretację <i>Procesu</i> autorstwa E. Fromma – *zestawia ze sobą i porównuje dwa wykreowane światy: Schulza i Kafki – *podaje informacje biograficzne na temat Kafki (na podst. wiadomości z podręcznika) 	F
Forma w życiu człowieka	6	W. Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i>	<ul style="list-style-type: none"> – *streszcza (opowiada, relacjonuje) utwór – <u>interpretuje znane sobie fragmenty</u> 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje podstawowe informacje biograficzne o Gombrowiczu 	

	<p>(rozdziały: II, III, VI, VII, VIII, IX, X, XII, XIV lub *utwór czytany w całości)</p> <p>proponowane konteksty: malarstwo – karnawał i groteska w sztuce europejskiej, np.: drzeworyt S. Munstera, B. Bruegel, <i>Walka karnawału z postem</i> H. Bosch, <i>Kuszenie św. Antoniego</i> karykatura starej kobiety Leonarda da Vinci F. Goya, <i>Niech wiedzą, jacyśmy dostojni</i> S.I. Witkiewicz, <i>Portret Stefana Glassa</i> J. Ensor, <i>Wjazd Chrystusa do Brukseli</i></p>	<p><u>utworu, np. przebudzenie bohatera, zaprowadzenie go do szkoły, pojedynek Syfona z Mietusem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – <u>przedstawia bohatera, wskazując różne jego „ja” oraz określając role (formy), jakie zostają mu narzucone</u> – ocenia wpływ, jaki na bohatera mają inni ludzie (a więc: w jaki sposób człowiek jest określany przez relacje międzyludzkie) – wyjaśnia symboliczny sens kolejnych ucieczek Józia (ocenia, czy możliwe jest uwolnienie się człowieka od narzucanej mu formy) – *wyjaśnia, jak Gombrowicz rozumie dojrzałość (i niedojrzałość człowieka) – <u>w czytanych fragmentach wskazuje elementy parodii, groteski, karykatury, aluzji literackiej i kulturowej;</u> określa ich funkcje (np. kompromitacja określonych środowisk społecznych, zachowań, postaw) – ocenia obraz środowisk społecznych ukazanych w powieści: szkoła, dom (rodzina mieszczańska), dwór ziemiański, *zwracając uwagę na rolę tradycji, jaka je ukształtowała – interpretuje groteskową symbolikę części ciała (np. twarz-gęba, głowa walcząca z łydką) – <u>wskazuje sformułowania charakterystyczne dla groteskowego kodu Gombrowicza i wyjaśnia ich sens (np. pupa, gęba, łydka, patrzec belfrem)</u> – *wyjaśnia, czym jest kultura karnawału (na podstawie wiadomości z podręcznika) i dostrzega jej związek z powieścią 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie sytuacji Józia ocenia sytuację człowieka uwikłanego w formę – wyjaśnia, czym jest Gombrowiczowska Forma i jak można ją rozumieć (w zakresie wskazanym w podręczniku) – *porównuje Gombrowiczowską sytuację człowieka (Józia) do koncepcji „człowieka w teatrze życia codziennego” Goffmana; – określa gatunek utworu, zwracając uwagę na związki z powieścią łożtykowską i powiastką filozoficzną – ocenia stylistyczną wartość elementów nonsensu, absurdu, deformacji – *wskazuje związek groteski (w języku i stylu powieści) z obrazem deformacji osobowości człowieka pod wpływem interakcji z innymi ludźmi w codziennych sytuacjach (np. w rodzinie Młodziaków) – *wskazuje przykłady stylistycznego dysonansu stosowanego przez autora, wyjaśnia jego mechanizm i funkcje – *interpretuje <i>Ferdydurke</i> w kontekście Bachtinowskiej koncepcji kultury karnawału (śmiechu, błazenady, parodii, anarchii – na podstawie wiadomości z podręcznika) – przedstawia samodzielnie przygotowany referat (lub prezentację) z wykorzystaniem materiałów ilustracyjnych: „Groteska w literaturze i sztuce europejskiej” 	
--	--	---	---	--

		Z. Łapiński, <i>Akcje i interakcje</i>	<p>Gombrowicza</p> <ul style="list-style-type: none"> – <u>na podstawie powieści i wybranych dzieł sztuki wyjaśnia, czym jest groteska i jakie są jej cechy</u> – powtarza i syntezuje materiał dotyczący groteski i jej funkcji w literaturze i sztuce różnych epok – <u>czyta ze zrozumieniem literaturę naukową (fragment rozprawy nt. twórczości Gombrowicza)</u> 		MED
Groteskowa wizja końca świata	1+4*	<p>S.I. Witkiewicz, <i>Szewcy</i> (fragment z podręcznika lub *utwór czytany w całości)</p> <p style="text-align: right;">proponowane konteksty:</p> <p>S.I. Witkiewicz, <i>Autoportret pięciokrotny</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – *przedstawia przestrzeń sceniczną, postacie i przebieg wydarzeń ukazanych w dramacie – *charakteryzuje trzy fazy rewolucji przedstawione w <i>Szewcach</i> – *określa, w jaki sposób została przedstawiona w dramacie walka klas – *dostrzega w <i>Szewcach</i> elementy nadrealizmu i ekspresjonizmu (np. przestrzeń sceniczna, konstrukcja postaci, fabuła) – *interpretuje przedstawioną w utworze wizję świata (chaos) – *przedstawia katastroficzne przeczucia Witkacego (odczłowieczenie, wielkoprzemysłowa uniformizacja życia, zanik indywidualności itp.) – <u>czyta i interpretuje wskazane fragmenty dramatu</u> – charakteryzuje język i styl dramatu, wskazując wymieszanie stylów, neologizmy, hybrydy, aluzje i przytoczenia, ocenia ich funkcje i ogólny efekt – wyjaśnia, czym jest hybryda językowa, podając przykłady – w czytanim fragmencie wskazuje cechy 	<ul style="list-style-type: none"> – *szerzej charakteryzuje świat wykreowany w dramacie Witkacego (czas, miejsce, postacie i ich język, zdarzenia), wskazując jego absurdalność, nielogiczność – *porównuje język, jakim mówią różne postacie sceniczne; wyciąga wnioski – *na konkretnych przykładach wskazuje wymieszanie konwencji estetycznych (patosu i trywialności, grozy i komizmu itp.) – *w różnych elementach dramatu rozpoznaje i interpretuje aluzje i nawiązania kulturowe (np. nawiązania do Wyspiańskiego, motyw maski) – *w dramacie odnajduje cechy groteski politycznej – wskazuje elementy groteski w języku (wymieszanie różnych stylów, nieadekwatnych form językowych itp.) – interpretuje język utworu (kompromitacja jałowości XX-wiecznych intelektualistów, parodia stylu modernistycznego, wprowadzenie 	

			<p>groteski, określa jej funkcje</p> <ul style="list-style-type: none"> – *porównuje <i>Szewców</i> z innymi rodzajami dramatu, np. antycznym, klasycznym, szekspirowskim, romantycznym (dokonuje syntezy materiału) 	<p>komizmu itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje podstawowe wiadomości o życiu i twórczości Witkacego, m.in. o jego twórczości literackiej i malarskiej, firmie portretowej, poszukiwaniach artystycznych, w tym <ul style="list-style-type: none"> – *o teorii Czystej Formy (zakres wiadomości z podręcznika) – *podaje informacje o recepcji dramatów Witkacego – ich renesansie po roku 1956, m.in. przywołuje teatr Kantora (zakres wiadomości z podręcznika) – *na przykładzie <i>Szewców</i> określa, na czym polega nowatorstwo artystyczne dramatów Witkacego 	MED
Relacje leksykalne i neologizmy	1		<ul style="list-style-type: none"> – podając przykłady, określa, czym są relacje leksykalne wyrazów – wymienia główne rodzaje relacji leksykalnych (bliskoznaczność, przeciwstawność, wieloznaczność, homonimia); rozpoznaje je – wyjaśnia, czym są neologizmy leksykalne – podaje przykłady różnych neologizmów leksykalnych – podaje powody tworzenia nowych wyrazów – podaje przykłady neologizmów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia, podając przykłady: synonimia, antonimia, polisemia, homonimia – rozróżnia neologizmy leksykalne, semantyczne i nowe wyrazy zapożyczone z języków obcych – określa, na czym polega specyfika neologizmów poetyckich B. Leśmiana (*i innych znanych poetów) 	
5. Katastrofizm i katastrofa					
Katastrofizm lat 30.	3	<p>Cz. Miłosz, <i>O książce</i></p> <p>J. Czechowicz, <i>Żal</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie czytanych wierszy określa nastroje lat 30. (rozczarowanie, niepewność, przecucie katastrofy itp.) – wskazuje polityczne i społeczne źródła nastrojów katastroficznych, znajduje ich odbicie w czytanych wierszach i w sztuce (kryzys ekonomiczny, nędza, bezrobocie, narodowe ruchy faszystowskie, widmo 	<ul style="list-style-type: none"> – *przedstawia ogólne założenia diagnozy upadku kultury Spenglera <i>Zmierzch Zachodu</i>, informacje o antyutopiach takich, jak <i>Nowy wspaniały świat</i> Huxleya i o katastroficznych przecuciach Witkacego (na podst. informacji z podręcznika) – podaje podstawowe informacje o 	E

		<p>*K. I. Gałczyński, <i>Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa...</i></p> <p>proponowane konteksty: sztuka: O. Dix, <i>Podpory społeczeństwa</i></p>	<p>rewolucji, totalitaryzmy itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokonyuje analizy i interpretacji wiersza Miłosza – określa, jaki portret ludzi swej epoki kreśli poeta (krytyka współczesności) – komentuje występujące w wierszu relacje między realnym czasem historycznym a biblijnym czasem apokalipsy, wyciąga wnioski – wskazuje katastroficzne wizje w wierszu Czechowicza, *interpretuje ich symbolikę – wskazuje stylistyczne wykładniki muzyczności w wierszu Czechowicza, określa ich funkcje (np. instrumentację głoskową, onomatopeje, środki służące rytmizacji) – * w wierszu Gałczyńskiego rozpoznaje odmienną konwencję (groteska, satyra itp.) i jej związek z kulturą karnawału – w czytanych wierszach wskazuje i *interpretuje symbolikę apokaliptyczną (biblijną) – na podstawie czytanych wierszy określa główne cechy poetyki katastroficznej (np. nawiązanie do tradycji symbolizmu, wizyjność) – opisuje budowę czytanych wierszy; wskazuje wiersze tradycyjne i awangardowe pod względem budowy – w czytanych utworach wskazuje środki językowe o funkcji ekspresywnej, np. formy kontrastywne, określenia dynamizujące wypowiedź, hiperbolizacje, metafory nacechowane emocjonalnie, inne środki składniowe i leksykalne 	<p>wileńskich żagarystach (a zwłaszcza o Miłoszu), wyjaśnia tytuł pisma</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje 13-zgłoskowiec i interpretuje jego wykorzystanie w wierszu Miłosza, wskazuje związaną z nim tradycję literacką – *w wierszu Miłosza odczytuje echa przeczucia „zmierchu kultury” – *interpretuje groteskowy utwór Gałczyńskiego w kontekście nastrojów katastroficznych lat 30. i w kontekście kultury karnawału – dokonuje syntezy: katastrofizm w literaturze i sztuce różnych epok, uwzględnia utwory poznane w klasie II (np. <i>Hymny</i> Kasprowicza), literaturę i dzieła innych sztuk 	
--	--	--	--	--	--

<p>Katastrofa spełniona</p>	<p>3 + *1</p>	<p>K.K. Baczyński, <i>Wyroki, Pokolenie, Z lasu, Elegia o... [chłopcu polskim], [...Niebo złote ci otworzę]</i></p> <p>proponowane konteksty: K.K. Baczyński, <i>Pokolenie</i> (rys.) zdjęcia z klęski wrześniowej i powstania warszawskiego E. Demarczyk, <i>Wiersze wojenne</i>, sł. K.K. Baczyński, muz. Z. Konieczny</p> <p>P. Rodak, <i>[Wyobrażenia poetów spełnionej apokalipsy]</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – <u>interpretuje czytane wiersze, formułując wnioski na podstawie analizy kierowanej przez nauczyciela</u> – określa charakter przestrzeni ukazanej w wierszach, interpretuje wypełniające ją elementy; *rozpoznaje jej wizyjność – <u>określa nastroj czytanych utworów</u> (uwzględniając ich segmentację) – nazywa wartości (także przeciwstawne) obecne w czytanych utworach – wskazuje środki językowe i stylistyczne sygnalizujące, że poeta (podmiot liryczny) mówi w imieniu swojego pokolenia – <u>krótko przedstawia Baczyńskiego na tle innych poetów pokolenia wojennego:</u> – wyjaśnia określenie „poeci spełnionej przepowiedni” (lub: „spełnionej apokalipsy”), odwołując się do przeczuć katastrofistów przedwojennych i wyjaśniając metaforę apokalipsy – na podstawie czytanych utworów przedstawia obraz wojny jako apokalipsy, uwzględnia poetykę wierszy (rozpoznaje styl ekspresjonistyczny) – <u>interpretuje zawarty w czytanych wierszach obraz wojny jako rozpadu ogólnoludzkiego porządku, upadku uniwersalnych wartości</u> – wskazuje, jak poeci wojenni pojmowali obowiązek moralny spoczywający na poecie i człowieku – <u>odwołując się do przeczytanych utworów, wyjaśnia, na czym polega tragizm i heroizm pokolenia wojennego</u> 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i interpretuje czytane utwory – wskazuje i interpretuje motywy symboliczne – przeprowadza analizę i interpretację porównawczą <i>Pokolenia</i> Baczyńskiego i <i>Pieśni</i> Borowskiego (bierze pod uwagę świadomość pokoleniową, pejzaż, obraz człowieka, motywy apokaliptyczne itp.) – przedstawia konstrukcję podmiotu lirycznego w poznanych wierszach Baczyńskiego – podaje podstawowe informacje o podziemnym życiu literackim i kulturalnym na ziemiach polskich w czasie okupacji (m.in. wskazuje SiN i jego redaktorów) – wie, jaką rolę przypisywali poeci okupacyjni artyście (organizator wyobraźni narodowej) – przedstawia – wylaniający się z czytanych wierszy – syntetyczny obraz pokolenia, którego młodość przypadła na czas wojny – charakteryzuje wizję trudnego człowieczeństwa zawartą w wierszach Baczyńskiego – *porównuje wiersze poetów okupacyjnych (np. Baczyńskiego) z utworami katastrofistów przedwojennych (np. Czechowicza) – *w sposób syntetyczny przedstawia język i styl katastrofistów lat 30. i 40. 	
-----------------------------	---------------	---	--	---	--

			<p>biograficzne o autorze, odróżnia Tadeusza Bohatera literackiego od postaci pisarza</p> <ul style="list-style-type: none"> – *uzasadnia, że opowiadania Borowskiego mają wymiar moralistyczny, a nie nihilistyczny – odwołując się do tekstu, charakteryzuje styl, jakim pisane są opowiadania i sposób prowadzenia narracji (behawioryzm, styl lapidarny) – w czytanych opowiadaniach wskazuje cechy dokumentu i literatury pięknej 	<p>wobec systemu totalitarnego w literaturze dokumentalnej, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • *porównuje obraz człowieka „urobionego” przez system – bohatera opowiadań Borowskiego i Stroopa z <i>Rozmów z katem</i> Moczarskiego • *porównuje postawy więźniów i ich stosunek do wartości – w opowiadaniach Borowskiego i <i>Świętym</i> Szczepańskiego 	
Ocalenie człowieka i wewnętrznej wolności	6–7	G. Herling-Grudziński <i>Inny świat</i> (utwór czytany w całości)	<ul style="list-style-type: none"> – <u>streszcza, opowiada, relacjonuje fragmenty utworu, w kontekście wiedzy historycznej i biografii autora; wskazuje dokumentalny charakter książki</u> – rozpoznaje w powieści cechy pamiętnika, określa zasadę kompozycji i sposób prowadzenia narracji – <u>dokonyje szczegółowej analizy i interpretacji wskazanych fragmentów (np. studium męczeństwa Kostylewa)</u> – przedstawia metody fizycznego i psychicznego niszczenia ludzi w państwie sowieckim – charakteryzuje system obozów sowieckich jako obraz totalitaryzmu – <u>interpretuje tytuł i motto powieści</u> – formułuje główny problem i przesłanie utworu (ocalenie człowieczeństwa i wewnętrznej wolności, obraz człowieka, który nie chce poddać się złu i tragicznemu losowi) – interpretuje <i>Inny świat</i> jako odmowę poddania się złu – *wymienia inne ważne publikacje i ich 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje podstawowe informacje o Herlingu-Grudzińskim jako więźniu łagrów i wybitnym pisarzu emigracyjnym (a także o środowisku „Kultury” oraz jej znaczeniu) – wskazuje introspekcję jako metodę pisarską związaną z moralistycznym przesłaniem utworu – porównuje obraz człowieka w sytuacji ekstremalnej w opowiadaniach Borowskiego i <i>Innym świecie</i> (przedstawia „spór” Grudzińskiego z Borowskim) – porównuje styl opowiadań Borowskiego (lapidarny) i <i>Innego świata</i> (więcej środków stylistycznych, epitety, metafory itd.) – *formułuje własne wnioski i sądy na temat różnych wizji „świata za drutami” oraz postaw ludzkich w sytuacji ekstremalnej, stosunku do cierpienia, wolności i zniewolenia itp. 	

			autorów ukazujące „archipelag GUŁag”		
Obrazy Holocaustu w poezji	1	W. Broniewski, <i>Ballady i romanse</i> Proponowane konteksty: muzyka: M. Ptaszyńska, <i>Holocaust Memorial Cantata</i> do poematu L.W. Hedleya	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje czytany utwór, odnajdując w nim literackie świadectwo Holocaustu – *określa sposób ukazania w wierszu tragedii narodu żydowskiego (np. zarysowaną perspektywę i przestrzeń poetycką, ukazanych bohaterów, sytuację liryczną, „ja” liryczne, formę podawczą i przynależność gatunkową utworów, ukształtowanie języka artystycznego itp.) – *wskazuje sposób przywołania tradycji romantycznej i określa jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje czytany utwór, wykorzystując wiadomości z lekcji historii i różnych źródeł na temat Holocaustu – *ocenia, w jaki sposób polscy pisarze traktowali (i poruszali) kwestię odpowiedzialności za eksterminację narodu żydowskiego 	MED
Walka o godną śmierć	4–5	H. Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> (utwór czytany w całości) proponowane konteksty: sztuka: B. Linke, <i>Egzekucja w ruinach getta</i> H. Ołomucka, <i>Dziewczyna z podniesionymi do</i>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia faktograficzny charakter książki Krall, m.in. wyjaśnia, kim był Edelman i jaką rolę odegrał w powstaniu w getcie warszawskim – wskazuje dwie płaszczyzny czasowe relacji Edelmana i określa, co je łączy – na podstawie relacji Edelmana interpretuje wybuch powstania w getcie jako walkę o godną śmierć – interpretuje tytuł utworu – wyjaśnia, dlaczego Edelman twierdził, że „nie nadaje się na bohatera” i odrzuca wszelkie sugestie heroizacji powstania w getcie – w utworze Krall wskazuje cechy reportażu – wyjaśnia znaczenie i *pochodzenie słowa „holocaust” – zbiera materiały do syntezy: „Literackie świadectwa lat wojny i okupacji – dokument czy literatura piękna?” (m.in. opracowuje bibliografię najważniejszych pozycji i 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie relacji Edelmana i materiałów zamieszczonych w podręczniku (np. cytatów Nałkowskiej, Iwaszkiewiczza) przedstawia tragedię getta warszawskiego i stosunek do niej Polaków – porównuje opisy śmierci Żydów w getcie z literacką tradycją „pięknej” śmierci w walce – określa, jak Edelman łączy konwencję pięknego umierania z historią swojego pokolenia (przycita cytaty) – przygotowuje i wygłasza prezentację: „Literackie świadectwa lat wojny i okupacji – dokument czy literatura piękna?”, w której wykorzystuje różne materiały ilustracyjne – określa sposób zapisania i przekazania doświadczeń czasu zagłady w znanych 	MED

		<p><i>góry rękami</i></p> <p>muzyka: K. Penderecki, <i>Tren „Ofiarom Hiroszimy”</i></p> <p>M. Białoszewski, <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (fragm.)</p>	<p>gromadzi wiadomości o ich autorach, wykorzystując informacje z podręcznika i znalezione samodzielnie w szkolnej bibliotece, internecie itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa, które cechy kwalifikują utwór do literatury pięknej, które zaś nadają mu wartość dokumentu – *na podstawie czytanych fragmentów przedstawia, jaki obraz powstania warszawskiego zawarł Białoszewski w swoim pamiętniku – *analizuje język <i>Pamiętnika...</i>; odnajduje w nim cechy relacji mówionej i określa funkcję takiego zabiegu – <u>wyjaśnia, czym jest literatura faktu</u>, przedstawia jej rozwój w latach 70., wymienia najważniejszych twórców i interesujące ich tematy (ogólnie, w zakresie wiadomości z podręcznika) – <u>podaje najważniejsze gatunki z pogranicza literatury pięknej i dokumentu (reportaże, pamiętniki, dzienniki, wywiady)</u> 	<p>sobie utworach (synteza)</p> <ul style="list-style-type: none"> – *porównuje <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> z innymi utworami przedstawiającymi walkę z niemieckim okupantem – *wskazuje przyczyny niechęci do fikcji literackiej w latach 70. – na przykładach znanych utworów pokazuje, jak literatura piękna łączy się z publicystyką lub osobistymi świadectwami – określa, które cechy zbliżają utwór do literatury pięknej, a które do publicystyki (dokumentu) 	
Człowiek, który ocalał	2	<p>T. Różewicz, <i>Ocalony, Lament, *Termopile polskie</i></p> <p>proponowane konteksty J. Szajna, <i>Ściana butów</i> A. Wróblewski, <i>Rozstrzelanie surrealistyczne</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – <u>interpretuje wiersze Różewicza, wykorzystując kontekst historyczny oraz kontekst literacki poznanych wcześniej utworów ukazujących człowieka i jego system wartości w sytuacji ekstremalnej</u> – <u>określa, kim jest (w poezji Różewicza) człowiek, który ocalał z katastrofy</u> – odwołując się do czytanych wierszy, wskazuje moralistyczny wymiar utworów Różewicza (diagnoza rozpadu wartości, „poszukiwanie nauczyciela i mistrza”, który pomoże odbudować ład) 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wiersze Różewicza jako obraz samoświadomości człowieka ocalonego z zagłady – na podstawie czytanych wierszy wyjaśnia, na czym polega „Różewiczowski system wersyfikacyjny” – <u>na podstawie wiersza <i>Ocalony</i> charakteryzuje świat po katastrofie i sytuację człowieka</u>, wykorzystuje kontekst dzieł sztuki (Szajna, Wróblewski) 	E

		S. Burkot [<i>Formuła poezji Tadeusza Różewicza</i>]	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje budowę i język artystyczny wierszy Różewicza, wyjaśnia jego ideowe przesłanie (odrzućenie zbędnej ekspresji, „mówienie ze ściśniętym gardłem”, wątpliwość, czy możliwa jest „sztuka po Oświećcimiu”) – w wierszach Różewicza dostrzega zatarcie granicy między językiem poezji a językiem prozy, ilustruje je przykładami – <u>czyta ze zrozumieniem literaturę naukową (fragment o poezji Różewicza)</u> 		
Język mówiony i język pisany	1		<ul style="list-style-type: none"> – <u>wskazuje główne różnice między językiem mówionym i pisany</u> – rozpoznaje (w zapisie) język mówiony i pisany na podstawie ich cech 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje charakterystyczne cechy języka mówionego i pisanego – wskazuje niektóre źródła różnic między językiem mówionym i pisany – *wskazuje przykładowe utwory literackie, w których język mówiony stał się tworzywem artystycznym 	
7. Literatura i komunizm					
Literatura czy propaganda?	1 +*1	A .Ważyk, * <i>Rzeka, Poemat dla dorosłych</i> (fragm.) proponowane konteksty: budownictwo socrealistyczne, np.: Nowa Huta, Pałac Kultury i Nauki w Warszawie plakat socrealistyczny portrety przywódców film:	<ul style="list-style-type: none"> – <u>wyjaśnia termin „socrealizm”</u> – <u>podaje główne założenia i cechy sztuki socrealistycznej</u>, odnosi je do znanych sobie tekstów kultury (poezja, plakat, obrazy, piosenki) – ogólnie wyjaśnia, w jakich warunkach politycznych i społecznych istniała sztuka w różnych okresach PRL-u i jaki miały one na nią wpływ (naciski polityczne, indoktrynacja, propaganda, cenzura, przemilczanie niewygodnych tematów, zakłamywanie rzeczywistości itp. – ale i opozycyjność) – <u>wyjaśnia określenie „nowomowa” i podaje jej przykłady (na podstawie podręcznika i</u> 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jaki wpływ miała nowomowa na język literatury i świadomość społeczeństwa – wyjaśnia, o czym mówią książki Orwella (<i>Folwark zwierzęcy</i> i <i>Rok 1984</i>) i na czym polega ich znaczenie dla kultury oraz myśli politycznej XX w. (na podstawie informacji z podręcznika) – zna Orwellovskie pochodzenie takich określeń, jak: nowomowa, Wielki Brat, prostowanie przeszłości – znajduje przykłady nowomowy w prasie (publicystyce) współczesnej – *porównuje obraz Warszawy w wierszach Ważyka (<i>Lud wejdzie... i</i> 	E

		A. Wajda, <i>Człowiek z marmuru</i> muzyka: piosenki z kolekcji „ <i>Złote przeboje</i> <i>socjalizmu</i> ”, np.: <i>Budujemy nowy dom</i> wyk. Chór Czejanda	<ul style="list-style-type: none"> *znalezione w wierszach Ważyka) – wskazuje i objaśnia funkcje nowomowy – *wyjaśnia, jakie były formy i cele wprowadzania Nowej Wiary, jak „prostowano historię”, czym był kult jednostki, odnajduje ich przejawy w znanych tekstach kultury (np. w wierszach Ważyka, plakacie socrealistycznym) – opisuje polską rzeczywistość ukazaną w <i>Poemacie dla dorosłych</i> (przytacza właściwe fragmenty) – interpretuje <i>Poemat dla dorosłych</i> jako wyraz rozczarowania rzeczywistością realnego socjalizmu – zna kontekst historyczny <i>Poematu dla dorosłych</i> („odwilż”) 	<p><i>Poemat...</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> – *porównuje wiersze Ważyka, przedstawia ewolucję poglądów na rolę literatury i zmiany oceny sytuacji politycznej; wykorzystuje kontekst historyczny 	
Dobro i zło, czyli diabeł w komunistycznym świecie	*7–8	*M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i> (powieść czytana w całości)	<ul style="list-style-type: none"> – *wskazuje różne plany narracyjne powieści Bułhakowa; określa zasadę kompozycyjną utworu – *dostrzega i interpretuje powiązanie elementów realistycznych i fantastycznych – *charakteryzuje obraz Moskwy lat 30. (różne aspekty życia w komunistycznej Rosji) – *przedstawia działalność Wolanda i jego świty, określa sposób potraktowania motywu satanistycznego i jego funkcję – *ocenia: jaka jest prawda o mieszkańcach Moskwy ujawniona przez Wolanda (obraz społeczeństwa w totalitarnym państwie) – *interpretuje sposób i cel wykorzystania motywów biblijnych – *odczytuje moralistyczne przesłanie powieści (np. związane z prawdą, winą i karą, wiernością sobie, dobrem i złem itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> – *określa funkcje wprowadzenia w powieści motywów i elementów fantastycznych (metafizycznych) – *określa rolę Poncjusza Piłata w historii Jezui i w powieści Bułhakowa, porównuje je – *wskazuje i interpretuje motywy symboliczne (np. ogień, burza, woda, lot, światło słońca i światło księżyca, noc itp.) – *przedstawia funkcjonowanie w powieści motywu mistrza i ucznia; wprowadza kontekst innych znanych sobie tekstów kultury – *rozpoznaje w powieści motywy faustowskie – *interpretuje motto powieści 	
Życie w państwie	3+*2	Cz. Miłosz,	– wie, że w literaturze, filmie, sztuce – w	– wymienia twórców należących do	

<p>totalitarnym – poezja przeciwko zniewoleniu umysłów i zakłamaniu języka</p>	<p><i>Zniewolony umysł</i> (fragm.)</p> <p>*L. Tyrmand, <i>Dziennik 1954</i> (fragm.)</p> <p>*K. Wierzyński, <i>Moralitet o czystej grze</i></p> <p>S. Barańczak, <i>Spójrzmy prawdzie w oczy, Wypełnić czytelnym pismem, Garden party</i></p> <p>J. Polkowski, <i>Moja słodka ojczyzna</i></p>	<p>życiu kulturalnym PRL-u istniał nurt „świadectwa i sprzeciwu” sygnowany miesiącami politycznych przełomów; wymienia niektórych twórców mieszczących się w tym nurcie, ważne dzieła</p> <ul style="list-style-type: none"> – *wykorzystując wiadomości z historii, lokalizuje najważniejsze wydarzenia literackie (tytuły, nazwiska, formacje) „historycznych” miesięcy (Czerwiec, Październik, Marzec, Grudzień, Sierpień) – wyjaśnia, jaki wpływ na język sztuki miała cenzura (język przemilczeń, politycznych aluzji, ezopowość, satyra, ironia, groteska), odnajduje te cechy w czytanych utworach – interpretuje czytane utwory, wnioskuje na podstawie ich analizy – dostrzega i „rozszyfrowuje” aluzje polityczne i historyczne zawarte w czytanych utworach – *wskazuje frazeologizmy i potoczny, określa ich funkcje – interpretuje wiersze poetów Nowej Fali jako próbę odkłamania języka i ukazania prawdy społecznej – w czytanych wierszach wskazuje i interpretuje środki językowe typowe dla poezji Nowej Fali – wyjaśnia, czym jest manipulacja językowa, podaje przykłady – w wierszach poetów Nowej Fali wskazuje demaskowanie manipulacji i zakłamania języka – wskazuje nawiązania romantyczne i znaki 	<p>pokolenia „Współczesności”, określa ich postawę wobec rzeczywistości (na podstawie wiadomości z podręcznika)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, czym był tzw. drugi obieg wydawniczy – dokonuje analizy i interpretacji czytanych utworów: – wymienia poetów Nowej Fali, przedstawia założenia ideowe i artystyczne tej formacji (na podstawie informacji z podręcznika i czytanych wierszy) – wyjaśnia termin „poezja lingwistyczna”, odwołując się do wierszy poetów Nowej Fali – na konkretnych przykładach (np. zaczerpniętych z mediów) przedstawia mechanizmy manipulacji językowej – określa, jakie środki stylistyczne służą uwzniośleniu postaci w wierszu Polkowskiego – wyjaśnia określenie „poezja stanu wojennego – dokonuje syntezy (np. w postaci referatu, eseju, rozprawki): „Różne reakcje literatury (filmu, sztuki...) na polityczną dyktaturę: powaga, śmiech, ironia...” – wyjaśnia, na czym polega faktograficzny, a na czym – paraboliczny charakter utworu Kapuścińskiego <p>Fakultatywnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *wymienia twórców i niektóre tytuły z kręgu tzw. polskiej szkoły filmowej; zna jej główne założenia, wie, z czego 	<p>MED</p> <p>F</p> <p>MED</p>
--	---	---	--	--------------------------------

<p>Fakultatywnie: omówienie filmu i/lub poezji śpiewanej</p>	<p>2F</p>	<p>R. Kapuściński <i>Cesarz</i> (fragm..)</p> <p>proponowane konteksty: J. Kwiatkowski, <i>Słowo Barańczaka</i> muzyka: piosenka „<i>Salonu niezależnych</i>”, np. <i>Telewizja</i> W. Młynarski, <i>Przyjdzie walec i wyrówna</i> J. Kaczmarski, np. <i>Mury, Zbroja</i>, P. Gintrowski, <i>Raport z oblężonego miasta</i>, <i>Potęga smaku</i> wybrany film: np. F. Falk, <i>Wodzirej</i>; R. Bugajski, <i>Przesłuchanie</i></p>	<p>tradycji narodowej w wierszu Polkowskiego i określa ich funkcję</p> <ul style="list-style-type: none"> – odczytuje <i>Cesarza Kapuścińskiego (fragment)</i> jako alegorię dyktatury – rozpoznaje sposób prowadzenia narracji i określa jej funkcję – czyta ze zrozumieniem fragment literatury naukowej (rozprawy J. Kwiatkowskiego o Barańczaku) <p>Fakultatywnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje wybrane dzieło filmowe, zwracając uwagę na specyfikę tworzywa, środki filmowe, przesłanie dzieła, kontekst polityczny i kulturowy itp. – *wie, jaką rolę w latach 70. i 80. odgrywał teatr studencki i kabaret (np. Salon Niezależnych) 	<p>wyrosła</p> <ul style="list-style-type: none"> – *wie, których twórców zalicza się do tzw. kina moralnego niepokoju i jakie problemy społeczne przedstawiali w swoich filmach 	<p>MED</p>
<p>Akt mowy i funkcje tekstu</p>	<p>1</p>		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i krótko charakteryzuje funkcje tekstu (informacyjna, ekspresywna, impresywna, poetycka, *fatyczna, *performatywna i *magiczna) – rozpoznaje funkcje obecne we wskazanych tekstach – wyjaśnia, czym jest manipulacja językowa – we wskazanych tekstach rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizm manipulacji językowej w czytany tekście – wyjaśnia, czym są lokucja i illokucja wypowiedzi 	

			<p>manipulację językową</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe mechanizmy służące manipulacji (np. wartościowanie, eufemizmy, oddziaływanie na emocje, generalizacja) – podaje przykłady aktów mowy – rozpoznaje illokucję wypowiedzi 		
8. Literatura utraconych ojczyzn					
<p>Literackie powroty do krain dzieciństwa</p> <p style="text-align: center;">F</p>	<p>2 F</p>	<p>*fragmenty utworów do wyboru, np.:</p> <p>S. Vincenz, <i>Na wysokiej połoninie...</i>, Cz. Miłosz, <i>Dolina Issy</i> A. Chciuk, <i>Atlantyda</i> J. Strykowski, <i>Głosy z ciemności</i> M. Wańkowicz, <i>Ziele na kraterze</i> T. Konwicky, <i>Sennik współczesny</i></p> <p>K. Wierzyński, <i>Kufer</i>, Cz. Miłosz, <i>O wygnaniu</i></p> <p>proponowane konteksty: fotografie i rysunki ukazujące krajobrazy kulturowe Kresów (z podręcznika)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje czytane utwory (fragmenty), uwzględniając ich temat, nastrój (przesłanie), warstwę językowo-stylistyczną itp. – *określa charakter przestrzeni wykreowanej w utworach – *przedstawia sposób portretowania ludzi, określania ich tożsamości, ich świata wewnętrznego, więzi międzyludzkich – *określa granice ojczyzn bohaterów Vincenza, Miłosza, Chciuka, Wańkowicza, Huellego (w sensie geograficznym i emocjonalnym) – *w języku czytanych utworów odnajduje elementy dialektów, zwłaszcza polszczyzny kresowej – *wskazuje regionalizmy, określa ich znaczenie i funkcje – *odnajduje romantyczne pochodzenie literackiego obrazu małej ojczyzny (np. <i>Pan Tadeusz</i> Mickiewicza) – odczytuje wiersz Wierzyńskiego <i>Kufer</i> jako wyznanie tulacza/emigranta – *wyjaśnia, czym jest idea regionalizmu i jakie znaczenie ma spotkanie kultur dla wspólnoty europejskiej – *krótko przedstawia nurt utraconych ojczyzn we współczesnej literaturze, podaje główne tematy i nastroje, nazwiska autorów, 	<ul style="list-style-type: none"> – *na podstawie czytanych utworów (fragmentów) wskazuje specyficzne cechy (językowe i stylistyczne) prozy Vincenza, Miłosza, Chciuka, Wańkowicza – *wyjaśnia związek nurtu utraconych ojczyzn ze zmianami politycznymi po II wojnie światowej – *wyjaśnia, jakie znaczenia zawiera określenie „Kresy” i jaki ich obraz ukazują czytane fragmenty (interpretuje fragmenty i dokonuje syntezy, uogólnia; dostrzega m.in. idealizację, nostalgię, perspektywę dzieciństwa, scalanie obrazu, na który składają się przyroda, ludzie, tradycja, eksponowanie rodzinnej wspólnoty, tęsknota za utraconym rajem) – *odwołując się do poznanych utworów, przedstawia literacki obraz Kresów w utworach XIX-wiecznych (dokonuje syntezy materiału) – dostrzega w wierszu Wierzyńskiego obecność tradycji romantycznej (topos pielgrzymy) – *wymienia nazwiska najważniejszych autorów nurtu utraconych ojczyzn (na podstawie tekstów i wiadomości z 	<p>R E G</p>

			najważniejsze tytuły (na podstawie wiadomości z podręcznika)	podręcznika), wskazuje i krótko przedstawia ich „domowe ojczyzny”	
O wyobrażeniu przeszłości – krytycznie	1 + *4	W. Gombrowicz, <i>Trans-Atlantyk</i> (fragment lub *powieść czytana w całości)	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i interpretuje wybrane fragmenty (np. z podręcznika) – wskazuje elementy parodii, groteski, satyry, określa, co jest przedmiotem krytyki pisarza – analizuje styl Gombrowicza pod kątem budowy zdań, określa jego charakterystyczne cechy (powtórzenia, „kresowy” szyk wyrazów) – *w języku narratora dostrzega karykaturę; wskazuje nawiązania do polszczyzny sarmackiej, elementy kresowe – odwołując się do tekstu utworu, określa stosunek pisarza do przeszłości szlacheckiej – *określa, w jaki sposób elementy autobiograficzne w utworze łączą się z groteską, tworząc fantastyczną opowieść o Polakach w Argentynie – <u>czyta ze zrozumieniem tekst Jarzębskiego o Gombrowiczu</u> – *wyjaśnia, co to znaczy, że <i>literatura zafalszowała ziemianom ich obraz świata</i> (na podstawie czytanego tekstu), odnosi tę myśl do interpretacji <i>Trans-Atlantyku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – *wskazuje mit sarmacki jako dziedzictwo polskiej przeszłości kształtujące wyobrażenie Polaków o sobie – *określa, jakie znaczenie dla krytycznego obrazu „kultury ojców” ma „sarmacka polszczyzna” Gombrowicza – *porównuje <i>Trans-Atlantyk</i> z <i>Panem Tadeuszem</i> Mickiewicza i <i>Doliną Issy</i> Miłosza (lub innym utworem idealizującym przeszłość i obraz małej ojczyzny) – *interpretuje <i>Trans-Atlantyk</i> jako polemikę ze szlachecko-romantyczną afirmacją polskości – *na podstawie <i>Trans-Atlantyku</i> określa, jak Gombrowicz rozumie etos szlachecki – *wykorzystuje wiadomości z tekstu Jarzębskiego do interpretacji utworu Gombrowicza 	MED
9. Literatura i egzystencja					
Powieść jako filozoficzna parabola	6–8	A. Camus, <i>Dżuma</i> (powieść czytana w całości)	<ul style="list-style-type: none"> – <u>streszcza fabułę powieści i opisuje jej świat przedstawiony, wskazując paraboliczny charakter utworu</u> – porównuje opisy Oranu i życia jego mieszkańców w czasie kolejnych etapów rozwoju epidemii, interpretuje zauważone 	<ul style="list-style-type: none"> – na przykładach bohaterów powieści określa, czego doświadcza człowiek w zamkniętym świecie – wskazuje wojnę, okupację i obozy jako genezę koncepcji filozoficznej Camusa (obraz człowieka i jego cierpienia) 	F

	<p>proponowane konteksty: szuka: A. Giacometti, <i>Idący człowiek</i> film: przykładowe kadry z filmów, w których widoczny jest wpływ egzystencjalizmu (z podręcznika)</p>	<p>zmiany</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje i charakteryzuje bohaterów utworu, wyjaśnia, na czym polega ich samotność, odnosi ją do egzystencjalistycznej koncepcji bytu ludzkiego – uzasadnia, że bohaterowie <i>Dżumy</i> ukazują różne postawy ludzkie wobec zła, np.: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje filozofię życiową doktora Rieux i jej bohatera • przedstawia dylematy Ramberta i zachodzące w nim zmiany • przedstawia przemiany w światopoglądzie ojca Paneloux • w odniesieniu do postaci Tarrou wyjaśnia, czym jest wg Camusa „świętość” i czyste sumienie – rozpoznaje paraboliczny charakter dżumy (choroby) opisanej w powieści (przy dostrzeżeniu realizmu jej opisów) – interpretuje motto powieści – określa przesłanie powieści – wskazuje byt człowieka i pytanie o sens i sposób jego życia jako przedmiot filozofii egzystencjalistycznej – ogólnie przedstawia najważniejsze założenia egzystencjalizmu Sartre’a – interpretuje dzieła sztuki, które kojarzy się z egzystencjalizmem; określa, jak ukazują człowieka i jakie prawdy o nim przedstawiają – *przedstawia i interpretuje świat bohatera opowiadania Herlinga-Grudzińskiego – dokonuje syntezy (na podstawie poznanych utworów literackich i innych dzieł sztuki z różnych epok): „Doznanie samotności, 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje <i>Dżumę</i> jako filozoficzną parabolę ukazującą tragizm ludzkiej egzystencji i postawy ludzkie wobec zła – *odnosi utwór do założeń filozofii egzystencjalistycznej, wskazuje w powieści jej kluczowe pojęcia (np. śmierć, samotność, wolność i uwięzienie), rozpoznaje obraz tragicznej egzystencji „człowieka absurdałnego” itp. – przedstawia założenia filozofii egzystencjalistycznej, wskazując głównych jej twórców, np.: *Kierkegaarda, *Heideggera, Sartre’a, Camusa; wymienia ważne dla niej pojęcia – podaje ogólne informacje o Camusie jako wielkim moralistą XX w., filozofie i pisarzu i jego najważniejszych utworach (na podstawie wiadomości z podręcznika) – określa klimat kultury europejskiej, w jakim zrodził się egzystencjalizm XX w. (na podstawie podręcznika) – określa, w jaki sposób filozofia egzystencjalistyczna wpłynęła na sztukę (literaturę, malarstwo, film) – *odczytuje rzeźbę Giacomettiego, wskazując cechy dzieła nasuwające skojarzenia z egzystencjalistyczną koncepcją człowieka (np. jakimi środkami została wyrażona izolacja i samotność ludzka) – *porównuje sposób ukazania tragizmu 	
--	--	---	--	--

		*G. Herling-Grudziński, <i>Pieta dell'Isola</i> (fragm.)	cierpienia i śmierci – jako uniwersalne doświadczenie egzystencjalne człowieka”; pisze rozprawkę lub *esej na ten temat	egzystencji człowieka w <i>Dżumie</i> i opowiadaniu Herlinga-Grudzińskiego – *na podstawie obu utworów przedstawia wykorzystanie motywu choroby jako metafory egzystencji człowieka (np. cierpiący, samotny, zamknięty w sobie – uwięziony)	
Bilans Różewicza	4	T. Różewicz, <i>Spadanie..., W środku życia, Drewno</i> proponowane konteksty: W. Blake, <i>Strącenie zbuntowanych aniołów</i> D. Bouts, <i>Piekło</i>	– interpretuje wiersze Różewicza , przywołując utwory wcześniej poznane (np. <i>Ocalony</i>) i ich kontekst historyczny, np.: <ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie znaczenie dla człowieka ma świadomość istnienia stałych wartości, „góry” i „dolu”, obawa przed upadkiem moralnym • wskazuje różnice znaczeniowe między „upadkiem” a „spadaniem” jako wyznaczniki obrazu człowieka różnych epok • określa właściwości języka poetyckiego Różewicza (analizuje dobór rzeczowników i znaczenia, w jakich występują, składnię zdań, obecność środków stylistycznych, frazeologię itp.) • odnajduje utarte zwroty językowe, frazeologizmy, schematy różnych wypowiedzi; interpretuje je jako kompromitację słów i wyrażeń, które zatraciły swoje znaczenia, pustostłwia, chaosu pojęciowego i moralnego, w jakim żyje współczesny człowiek – przedstawia sytuację człowieka w świecie pozbawionym hierarchii wartości, ładu, trwałych znaczeń, kierunków dążenia, celu życia, Boga... itp.	– na podstawie znanych tekstów kultury przedstawia symbolikę góry i dołu w kulturze europejskiej – przedstawia motyw „pierwszego upadku” (strącenia zbuntowanych aniołów) i jego kulturową interpretację; przywołuje zawierające go różne teksty kultury – określa, jaką funkcję w poezji Różewicza pełni milczenie (cisza) – wskazuje przykłady konkretyzacji metafor, omawia ich funkcje – na podstawie czytanych wierszy oraz wiadomości z podręcznika określa, jaką ocenę kultury europejskiej zawarł poeta w swojej twórczości – dokonuje syntezy: Jak literatura różnych epok ukazywała „upadek człowieka” i związaną z nim koncepcję kondycji ludzkiej	

Everyman – czyli człowiek „umarły za życia”	+*1	<i>Kartoteka</i> (fragmenty lub całość)	<p><u>interpretuje jego bierność, brak imienia, wieku, zawodu itp.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – <u>określa, jak bohater <i>Kartoteki</i> postrzega swoje życie</u> (zestawia jego świadomość ze świadomością podmiotu lirycznego wierszy Różewicza) – *interpretuje postać bohatera jako współczesnego Everymana, wyjaśnia to określenie – *określa rolę chóru w <i>Kartotece</i>, porównując go do chóru teatru antycznego – *interpretuje tytuł dramatu – *uzasadnia, iż <i>Kartoteka</i> jest dramatem otwartym 	<p>tradycyjną rolę bohatera dramatu</p> <ul style="list-style-type: none"> – *w konstrukcji bohatera rozpoznaje biografię pokolenia wojennego, wskazuje jego doświadczenia, dylematy moralne, kompleksy itp. istniejące w świadomości bohatera, wprowadza kontekst podmiotu lirycznego wierszy Różewicza – *wyjaśnia, dlaczego bohater jest „umarły za życia” – *przedstawia swoją interpretację teatralnej koncepcji dramatu – *określa źródła deformacji świata przedstawionego w dramacie (istnieje on w świadomości i podświadomości bohatera) – *wyjaśnia, czym był teatr absurdu lat 50., wymienia głównych twórców i ogólne założenia nurtu, wiąże go z egzystencjalizmem 	MED
Za co kochamy Mrożka...	5	S. Mrożek, <i>Tango</i> (utwór czytany w całości) T. Nyczek, [„ <i>Tango</i> ”	<ul style="list-style-type: none"> – <u>charakteryzuje przestrzeń sceniczną dramatu, wygląd, zachowanie i język bohaterów, określa ukazany w ten sposób obraz świata</u> – zestawia poglądy na kulturę przedstawicieli trzech pokoleń ukazanych w dramacie – <u>wyjaśnia, jak ukazany jest motyw buntu pokoleniowego</u> – określa, jaką rolę odgrywa w dramacie motyw ślubu (odnosi go do tradycji literackiej) – <u>wyjaśnia przyczyny klęski Artura</u> – <u>charakteryzuje postawę i poglądy Edka</u>, określa jego rolę w dramacie – ocenia postawy reprezentowane przez postacie sceniczne (np. Artura, Edka, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w dramacie cechy tragikomedii rodzinnej – wskazuje elementy konwencji groteskowej i określa jej funkcje – *wyjaśnia określenie „teatr groteski” – odnosząc je do <i>Tanga</i> – <u>wyjaśnia, czym jest purnonsens</u>, ilustrując go przykładami z dramatu Mrożka – *kojarzy postać Edka oraz jego relacje z innymi postaciami z wydarzeniami historycznymi ostatnich kilkudziesięciu lat – <u>wyjaśnia, jaką funkcję w dramacie pełni motyw tanga</u>, *odnosząc go do 	

		<i>Sławomira Mrożka – sztuka polska i uniwersalna]</i>	<p>Eugeniusza, Stomila i Eleonory)</p> <p>– odczytuje <i>Tango</i> jako: dramat o źródłach tyranii</p> <ul style="list-style-type: none"> • obraz egzystencjalnych problemów człowieka współczesnego • dramat o przemianach kulturowych <p>– dokonuje syntezy: „Funkcjonowanie motywu tańca w literaturze różnych epok (powtórzenie i zebranie materiału)</p> <p>– czyta ze zrozumieniem literaturę naukową (fragment książki T. Nyczka)</p>	<p>recepji kulturowej tego tańca</p> <p>– wykorzystuje tezy i informacje z eseju Błońskiego do interpretacji postaci dramatu i reprezentowanych przez nie postaw</p> <p>– przygotowuje samodzielną prezentację z wykorzystaniem materiałów ilustracyjnych: „Funkcjonowanie motywu tańca w literaturze różnych epok”</p>	MED
11. Poezja, która ocala					
Klasycyzm i harmonia	1	L. Staff, <i>Problemy, Człowiek, Wiosna</i>	<p>– wyjaśnia pojęcia: klasycyzm, klasyk, klasyczny, dostrzegając ich wieloznaczność</p> <p>– analizuje i interpretuje czytane wiersze</p> <p>– określa ich nastrój i wskazuje tworzące go środki poetyckie</p> <p>– analizuje budowę wersyfikacyjno-składniową utworów, słownictwo, środki stylistyczne, wskazuje ich związek z klasycznym wzorcem poezji</p> <p>– określa postawę poetycką wpisaną w wiersze Staffa</p> <p>– przedstawia obraz człowieka ukazany w późnej poezji Staffa</p> <p>– dostrzega obecność toposów wiosny oraz ogrodu i wyjaśnia ich znaczenie</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polegają przemiany postawy poetyckiej L. Staffa (syntezuje wiedzę o twórczości Staffa)</p> <p>– rozpoznaje obecność tradycji klasycznej w twórczości Staffa (na podstawie czytanych wierszy)</p>	F
Polak patrzy na mury getta i tragedię narodu żydowskiego	1	Cz. Miłosz, <i>Campo di Fiori</i> Proponowane konteksty: muzyka: M. Ptaszyńska,	<p>– interpretuje wiersz, odnajdując w nim literackie świadectwo Holokaustu</p> <p>– określa funkcję powiązania dwóch planów czasowych w wierszu Miłosza</p> <p>– interpretuje sens „morałów” wskazanych w wierszu Miłosza oraz odautorskiej refleksji o „samotności ginących”</p> <p>– w świetle wiersza określa wskazane przez</p>	<p>– interpretuje czytany utwór, wykorzystując wiadomości na temat Holokaustu (z lekcji historii i różnych źródeł)</p> <p>– przeprowadza analizę i pogłębioną interpretację wiersza Miłosza, opisuje jego kompozycję, ukształtowanie języka artystycznego, funkcję środków</p>	MED

		<i>Holocaust Memorial Cantata</i> do poematu L.W. Hedleya	<p>Miłosza zadanie poety i poezji</p> <ul style="list-style-type: none"> – *porównuje sposób ukazania tragedii narodu żydowskiego w wierszu Miłosza i <i>Balladach i romansach</i> Broniewskiego (np. zarysowaną perspektywę i przestrzeń poetycką, ukazanych bohaterów, sytuację liryczną, „ja” liryczne, formę podawczą i przynależność gatunkową utworów, ukształtowanie języka artystycznego) 	<ul style="list-style-type: none"> – stylistycznych itp. – odczytuje wiersz Miłosza jako świadectwo ciągłości historycznego doświadczenia ludzi – *ocenia, w jaki sposób polscy pisarze traktowali (i poruszali) kwestię odpowiedzialności za eksterminację narodu żydowskiego 	
Poeta w świecie kultury i historii	3+* 1	Cz. Miłosz, <i>Świat (poema naiwne): Wiara, Nadzieja, Miłość, *St. Ign. Witkiewicz, Przedmieście, Który skrzywdziłeś, Zakłęcie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy i interpretacji poznanych wierszy Miłosza – określa, kim jest podmiot liryczny czytanych wierszy i jakie są jego relacje z autorem (z tej perspektywy ocenia przedstawione w wierszach poglądy) – omawia filozoficzne przesłanie wierszy z cyklu <i>Świat (poema naiwne)</i> – wskazuje, w czym poeta upatruje ocalenia wartości, ładu, człowieczeństwa – opisuje język poetycki Miłosza, wskazuje jego stałe cechy (np. posługiwanie się obrazowym przykładem, aforystyczność, stosowanie epitetów i metafor, przejrzystość składni) – wskazuje i interpretuje krajobrazy (przestrzeń poetycką) w różnych wierszach Miłosza, dostrzega odniesienia do kulturowego motywu „ogrodu” i „cementarza” – w wierszu <i>Zakłęcie</i> wskazuje „powszechne idee” ustanowione przez rozum; wyjaśnia klasyczne pojęcie „rozumu” jako mocy tworzenia wartości i przeciwstawiania się rozpaczy – rozpoznaje i komentuje ironię obecną w wierszu <i>Zakłęcie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia terminy: liryka roli, monolog „persony” lirycznej; odnosi je do formy podawczej czytanych wierszy – określa, na czym polega oszczędność formy poetyckiej w wierszach Miłosza i jaka jest jej funkcja – przedstawia relacje między „naiwną” formą wierszy z cyklu <i>Świat</i> a ich doniosłym przesłaniem filozoficznym – na przykładach czytanych wierszy wyjaśnia, na czym polega nowa technika poetycka Miłosza (równorzędność warstwy realistycznej, opisowej i symbolicznej utworu) – tłumaczy na czym polega postawa ironiczna w wierszach Miłosza (na konkretnych przykładach) – na podstawie czytanych wierszy określa, jakich wartości poszukuje Miłosz w tradycji kultury – przedstawia, jak Miłosz postrzega historię i jak pojmuje odpowiedzialność moralną człowieka (także na podstawie poznanych wcześniej wierszy poety; synteza materiału) – interpretuje wiersz <i>Który skrzywdziłeś</i> w 	E

			<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje toposy i nawiązania kulturowe obecne w czytanych wierszach i określa ich funkcje – określa, jak Miłosz pojmuje zadania poety w rzeczywistości totalitaryzmu i zniewolenia (obrona wartości) – wyjaśnia, dlaczego po II wojnie światowej polska literatura rozwijała się na emigracji; *podaje nazwiska najważniejszych jej przedstawicieli 	<ul style="list-style-type: none"> kontekście utworów z różnych epok ukazujących tyrana (np. <i>Makbet</i>, III część <i>Dziadów</i>) – szerzej przedstawia moralistyczny charakter poezji Miłosza, wskazując jego klasyczne fundamenty – *podaje najważniejsze informacje o literaturze emigracyjnej, ocenia znaczenie „Kultury” paryskiej (na podstawie informacji z podręcznika) 	
3	<p>Z. Herbert, <i>Tamaryszek</i>, <i>Apollo i Marsjasz</i>, <i>Powrót prokonsula</i>, <i>Przesłanie Pana Cogito</i>, <i>Potęga smaku</i></p> <p>proponowane konteksty: Z. Kubiak, <i>Pożegnanie dzieciństwa</i> (fragm.) sztuka: <i>Głowa woźnicy</i>, rzeźba z Akropolu Poliklet, <i>Doryforos</i> Myron, <i>Dyskobol</i> Michał Anioł, <i>Dawid</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i interpretuje czytane wiersze Herberta – identyfikuje podmiot liryczny wiersza <i>Tamaryszek</i> jako poetę; wskazuje jego nowe powinności – określa, jak Herbert postrzega zadania poety wobec ludzkich cierpień, wskazuje kontekst historyczny tych poglądów – wyjaśnia określenie „poetyka kontemplacji” i odnosi je do wiersza <i>Tamaryszek</i> oraz do innych utworów Herberta (*a także innych poetów, np. Staffa) – określa funkcję kostiumu antycznego w wierszu <i>Powrót prokonsula</i>, wskazuje dawne ideały i wartości, które zostały w ten sposób przywołane, określa, jakie jest ich miejsce (zdaniem poety) we współczesnym świecie – przedstawia bohatera lirycznego wiersza <i>Przesłanie Pana Cogito</i>, wskazuje jego kartezyjański rodowód – na podstawie <i>Przesłania</i>... przedstawia poetyckie credo Herberta jako współczesnego moralisty – wyjaśnia, na czym polega heroizm moralny i tragizm Herbertowskiego Pana Cogito 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wiersz Herberta, sytuując go w kontekście historycznym, kulturowym, filozoficznym – prezentuje informacje o życiu i twórczości Herberta (zakres wiadomości z podręcznika) – wyjaśnia, co to znaczy, że w wierszach Herberta klasycyzm jest znakiem postawy moralnej – na przykładzie czytanego wiersza wyjaśnia, jak Herbert nawiązuje do tradycji kultury i jak ją reinterpretuje – interpretuje postać Pana Cogito jako obraz problemów moralnych współczesnego intelektualisty – na podstawie poznanych (także wcześniej) wierszy określa, jak Herbert wykorzystuje dziedzictwo przeszłości kulturowej (synteza) – dokonuje syntezy: wymienia poetów XX w., których określa się mianem klasyków, wskazuje w jaki sposób nawiązywali do wzorców i ideałów klasycznych; wyjaśnia, w jaki sposób postawa klasyczna była odpowiedzią na 		

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego „smak” okazuje się kategorią etyczną (z jakimi wartościami się wiąże) – wskazuje i interpretuje nawiązania kulturowe obecne w czytanych utworach – *określa dziedzictwo kulturowe obecne w czytanych wierszach (nawiązania „śródziemnomorskie”, przywoływane dzieła sztuki itp.) – <u>czyta ze zrozumieniem fragment eseju Kubiaka</u> – dokonuje syntezy: na podstawie znanych utworów i dzieł sztuki uzasadnia, że antyk i mity greckie stanowią wciąż żywe źródło kultury śródziemnomorskiej 	<ul style="list-style-type: none"> zagrożenia współczesności – *przygotowuje prezentację na temat trwałej obecności nurtu klasycznego w kulturze europejskiej (dokonuje syntezy materiału), wykorzystuje utwory poznane na lekcjach polskiego w liceum i lektury własne, oraz materiał ilustracyjny 	
Etyka, estetyka i etykieta językowa	1		<ul style="list-style-type: none"> – <u>rozdziela pojęcia: etyka mowy, estetyka mówienia, etykieta językowa;</u> odnosi je do właściwych aspektów wypowiedzi – określa, w jakich sytuacjach można użyć wskazanych aktów mowy – rozpoznaje nawiązania do estetyki mówienia i etyki mowy w czytanych wierszach (np. Staffa, Miłosa i Herberta) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia (definiuje) terminy: etyka mowy, estetyka mówienia, etykieta językowa; – wyjaśnia różnice między stosownością i skutecznością wypowiedzi (na przykładach) 	
12. Poezja wiary					
Spotkania z Bogiem	3 + *1	<p>J. Twardowski, <i>za szybko, samotność, przezroczyść, szukam</i></p> <p>oraz wybór wierszy innych autorów XX w., np.: *J. Liebert, <i>Jeździec, Koguty</i>, *A. Kamińska,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wskazane wiersze: <ul style="list-style-type: none"> • <u>określa, jakie treści i przeżycia zawiera współczesna „poezja wiary” (świadczenie osobistych spotkań z Bogiem, ukazywanie obecności tego, co nadprzyrodzone, poczucie sensu istnienia itp.)</u> • charakteryzuje relacje między nadawcą (ja) i odbiorcą (Ty – Bóg) w czytanych wierszach; określa jaką funkcję pełni przyjęta w wielu wierszach stylistyka 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje starotestamentowe źródło motywu rozmowy człowieka z Bogiem, interpretuje sposób jej ujęcia w poezji współczesnej – przedstawia chrześcijańskie rozumienie Słowa, zestawia je ze znaczeniem słowa poetyckiego – interpretuje czytane utwory w kontekście filozoficznym (św. Augustyn i św. Tomasz, dzieła mistyków hiszpańskich, Pascal, personalizm) 	F

	<p><i>Odejście Hioba,</i> J.St. Pasierb, <i>*Genesis</i></p> <p>proponowane konteksty: sztuka: Michał Anioł, <i>Stworzenie Adama</i></p> <p>muzyka: H.M. Górecki, <i>III Symfonia „Symfonia pieśni żalonych”</i> op. 36, cz. II</p> <p>L. Kołakowski, <i>Odwet sacrum w kulturze świeckiej</i></p>	<p>rozmowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa literackie (stylistyczne) sposoby ukazania sfery sacrum • opisuje język artystyczny czytanych utworów, wskazuje środki stylistyczne (np. apostrofy, powtórzenia, paradoksy, epitety itp.) i określa ich funkcje w omawianych utworach • odnajduje postawę afirmacji świata istniejącego niezależnie od człowieka <p>– przedstawia relacje między wiedzą a wiarą w wierszach Twardowskiego</p> <p>– określa, na czym wg Twardowskiego polega autentyczna świętość</p> <p>– opisuje przeżycia duchowe i doświadczenia egzystencjalne, o których mówi Twardowski,</p> <p>– charakteryzuje postać podmiotu lirycznego jako człowieka, który doświadcza obecności Boga</p> <p>– opisuje język poetycki Twardowskiego (np. określa funkcję wyrazów pochodzących z języka potocznego, nadawanie cech fizycznych rzeczownikom abstrakcyjnym, stylizację litanią itp.)</p> <p>– *charakteryzuje podmiot liryczny wierszy Lieberta</p> <p>– *wyjaśnia sens symbolu koguta na niebie, a także symbolikę kolorów w wierszach Lieberta</p> <p>– *określa, w jaki sposób Kamieńska ukazuje postać Hioba (odchodzi szczęśliwy)</p> <p>– przedstawia ukazaną przez poetkę zależność między cierpieniem a szczęściem</p> <p>– *wskazuje i interpretuje podwójne nawiązanie w wierszu Genesis: do opisu stworzenia</p>	<p>– *krótko przedstawia najważniejsze informacje na temat filozofii personalistycznej</p> <p>– *wyjaśnia, jak personaliści rozumieli pojęcie osoby i odnosi je do poezji współczesnej</p> <p>– *wskazuje naukę św. Tomasza jako podstawę personalistycznego rozumienia człowieka</p> <p>– w czytanych wierszach odnajduje paradoksy, określa ich funkcję w nazywaniu Niewyraźnego</p> <p>– przedstawia koncepcję człowieka stworzoną przez mistyków; odnosi ją do poezji Kamieńskiej</p> <p>– wymienia trzy porządki (ciała, umysłu i miłości) opisane przez Pascala, odnosi je do poezji Twardowskiego</p> <p>– podaje podstawowe informacje o życiu i twórczości Twardowskiego</p> <p>– w czytanych wierszach dostrzega nawiązania do postaci i motywów biblijnych (np. Hiob, Pieta, Genesis), wyjaśnia, na czym polega ich reinterpretacja i jakie prawdy ukazują</p> <p>– interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do motywów religijnych, określa w jaki sposób środkami malarskimi artyści przedstawiają sferę sacrum oraz relacje człowieka i Boga</p> <p>– przedstawia najważniejsze informacje na temat Kołakowskiego (z podręcznika)</p>	<p>F</p> <p>F</p>
--	--	---	---	-------------------

			<p>człowieka i do dzieła Michała Anioła</p> <p>– czyta ze zrozumieniem fragment prozy Kołakowskiego</p>		
Przesłanie Jana Pawła II	1	Jan Paweł II, <i>Pamięć i tożsamość</i>	<p>– podaje informacje o życiu, działalności i twórczości Jana Pawła II</p> <p>– wyjaśnia, czym jest według Jana Pawła II pamięć historyczna</p> <p>– przedstawia refleksje Jana Pawła II na temat kondycji ludzkiej, źródła zła, odpowiedzialności ludzkiej, wspólnotą Europy oparta na chrześcijańskich korzeniach</p> <p>– wyjaśnia, jak papież rozumie pojęcie narodu</p>	<p>– przedstawia podstawowe założenia katolickiej nauki społecznej</p> <p>– wyjaśnia, jakie miejsce w nauce Papieża zajmuje biblijna Księga Rodzaju</p>	
13. Więcej niż sztuka – Białoszewski i duch eksperymentu					
Białoszewski – poeta „osobny”. Donosy rzeczywistości	3–4	<p>M. Białoszewski, <i>Szare eminencje zachwyty,</i> <i>Sprawdzone sobą,</i> <i>Obierzyny (2)</i></p> <p><i>wywód jestem ’u,</i> <i>namuzowywanie,</i></p> <p><i>Ja stróż latarnik</i> <i>nadaję z mrówkowca,</i></p> <p><i>Śmierć</i></p> <p>proponowane konteksty: R. Opalka, <i>Detale,</i></p>	<p>– analizuje i interpretuje utwory Białoszewskiego</p> <p>– określa świat poetycki jego wierszy (przestrzeń, ludzi, przedmioty, działania będące przedmiotem namysłu i poetyckiego opisu)</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego poezję Białoszewskiego zalicza się do nurtu lingwistycznego</p> <p>– tłumaczy, czym jest lingwistyka (językoznawstwo), co stanowi przedmiot jej badań</p> <p>– na podstawie czytanych wierszy wskazuje „gry z językiem” i eksperymenty Białoszewskiego prowadzące do stworzenia własnego języka poetyckiego</p> <p>– określa, jak język Białoszewskiego zmienia sposób widzenia rzeczywistości (odkrywanie rzeczy zwykłych, uwznioślanie codzienności,</p>	<p>– przedstawia informacje o życiu i twórczości Białoszewskiego, w tym również o jego poszukiwaniach teatralnych, Teatrze Osobnym itp. (zakres wiadomości z podręcznika, w tym fragment wspomnień Sobolewskiej)</p> <p>– wyjaśnia termin „poezja lingwistyczna”, odnosząc go do Białoszewskiego i *innych poetów XX w.</p> <p>– analizuje specyficzne dla Białoszewskiego środki językowe (np. „rozbijanie” słów, zamianę kategorii gramatycznych, dopisywanie nowych końcówek, kojarzenie słów odległych znaczeniowo na podstawie podobieństwa brzmieniowego, wprowadzanie instrumentacji głoskowej,</p>	

		J. Sławiński, <i>Być sobie jednym</i>	<p>fascynacja banałem i szczegółem codzienności, metamorfozy zwykłych przedmiotów itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, jaki był stosunek Białoszewskiego do tradycji poetyckiej (wskazuje preferowanie poezji wygłaszanej) – analizując wskazane utwory, określa, na czym polegały „epifanie” (ośnienia) Białoszewskiego – przywołując konkretne utwory, wyjaśnia, dlaczego Białoszewski bywa nazywany „poetą rupieci” – *wskazuje zbieżność „eksperymentów” Białoszewskiego z kierunkami poszukiwań neoawangardy zachodniej lat 60. (np. obserwowanie życia codziennego, zwykłych sytuacji, działania artystyczne, happeningi, komponowanie utworu ze „strzępów” rzeczywistości) – określa, w jaki sposób Białoszewski mówi o sprawach egzystencjalnych: życiu, śmierci – przedstawia obraz śmierci w wierszu Białoszewskiego na tle kulturowej tradycji motywu – czyta ze zrozumieniem tekst Sławińskiego – na podstawie analizy wskazanych wierszy określa, czym dla Białoszewskiego jest wiersz i pisanie poezji 	<p>wytrącanie słów z ich naturalnego kontekstu)</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa, jaką rolę odgrywa zapis i kształt graficzny wiersza (segmentacja tekstu, krótkie wersy, wcięcia, odstępy itp.) – wyjaśnia słowo „epifania” i określa, jaki efekt wywołuje odniesienie go do „ośnień” banalnymi rzeczami codziennymi – *przywołuje role przedmiotów w teatrze Białoszewskiego (na podstawie wiadomości z podręcznika) – *wyjaśnia, czym był Teatr Osobny i w jaki sposób eksperymenty teatralne wynikały z pojmowania przez Białoszewskiego roli słowa (sztuki) – *wskazuje działanie artystyczne (sam proces powstawania dzieła) jako przedmiot sztuki twórców neoawangardy na Zachodzie, podaje przykłady – *wyjaśnia, w jaki sposób twórcy neoawangardy włączali do swych utworów elementy rzeczywistości (np. muzyka konkretna Cage’a, odgłosy rzeczywistości w wierszach Białoszewskiego) – dokonuje syntezy: przedstawia Białoszewskiego jako poetę na tle tradycji literackiej (różnych koncepcji poety) 	
Język jako system znaków	1		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje język jako system znaków – rozdziela systemy znaków jednoklasowe i dwuklasowe (podaje przykłady) 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje język jako system znaków na tle innych języków (kodów) 	

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega konwencjonalność znaków językowych – określa, jaką rolę w języku (jako systemie) odgrywa gramatyka 			
14. Przygoda z wolnością – młoda literatura przełomu lat 80. i 90.						
Człowiek ponowoczesny w poezji „barbarzyńców”	2	<p>M. Świetlicki, <i>Dla Jana Polkowskiego</i>, *M. Biedrzycki, <i>Akslop</i> *J. Podsiadło, <i>Don't leave me</i></p> <p>proponowane konteksty: sztuka: P. Campus, <i>Trzy przejścia</i>, A. Warhol, <i>Marlin Monroe</i></p> <p>architektura: hotel Jan III Sobieski,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – <u>czyta i interpretuje wiersze poetów współczesnych</u> – określa wpisaną w wiersze postawę wobec rzeczywistości, obowiązków społecznych i obywatelskich itp., wyjaśnia, na czym polegał ich bunt wobec obowiązujących kanonów – <u>rekonstruuje portret człowieka ponowoczesnego ukazany w wierszu Świetlickiego, jego stosunek do obowiązków obywatelskich, świąt narodowych itp.</u> – <u>przedstawia problemy i tematy interesujące młode pokolenie twórców oraz przez nie odrzucane</u> – na podstawie czytanych wierszy określa jak pokolenie „bruLionu” rozumie „bycie poetą” – w czytanych wierszach wskazuje i interpretuje elementy prowokacji artystycznej i obyczajowej – <u>wyjaśnia (ogólnie), równoważne terminy: postmodernizm i ponowoczesność</u> – wyjaśnia określenie „literatura trzeciego obiegu” – * podaje przykłady funkcjonowania kultury alternatywnej (np. „Pomarańczowa Alternatywa”, art-ziny, graffiti, sztuka komputerowa) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego do młodych poetów i pisarzy przylgnęła nazwa „barbarzyńcy” oraz jakie sensy się w niej kryją (jaką postawę artystyczną sygnuje to słowo) – wyjaśnia, czym jest „poezja niewolników”, o której mowa w wierszu Świetlickiego, *określa, o jaki rodzaj niewoli chodzi – *przedstawia i ogólnie prezentuje środowisko „bruLionu” (nonkonformizm, kontestacja literatury obywatelskiej, prowokacja artystyczna i obyczajowa, „ulubione” lektury, odrzucenie symboliki romantycznej – zwrot ku kulturze masowej itp.) – w czytanych wierszach wskazuje wpływy języka komunikacji masowej lub „języka ulicy” – *wyjaśnia, jaką diagnozę postawił kulturze i historii Fukuyama (ogólnie, zakres wiadomości z podręcznika) – przedstawia ogólny, syntetyczny obraz „człowieka ponowoczesnego”, przywołuje odpowiednie cytaty z omawianych wierszy 	MED	F
Uciekinierzy z historii	1–2 F	*fragmenty wybranych utworów	– *czyta i interpretuje wskazane fragmenty prozy polskiej lat 90.	– *prezentuje najważniejszych twórców prozy lat 90. i ich głośne utwory		

F		prozy współczesnej, np.: P. Huelle, <i>Weiser</i> <i>Dawidek</i> A. Stasiuk, <i>Ptak</i>	<ul style="list-style-type: none"> – *określa, jaki wpływ na ludzkie losy wywarła historia i w jaki sposób doświadcza ona bohaterów czytanych utworów – *wskazuje problemy egzystencjalne i społeczne ukazane w czytanych fragmentach – *wskazuje rozluźnienie rygorów powieści (poszukiwania kompozycyjne) – *określa, na czym polega „lokalność” każdego z czytanych fragmentów (identyfikuje ją pod względem geograficznym, kulturowym, społecznym) 	<ul style="list-style-type: none"> – *wymienia najważniejsze nazwiska i dzieła współczesnej prozy światowej (wskazane w podręczniku) – *wymienia najważniejsze cechy dzieła postmodernistycznego 	
Powtórzenie i zebranie materiału klasy III	2–4		– prezentuje w ujęciu syntetycznym zagadnienia literackie i kulturowe omówione w klasie III	– prezentuje w sposób pogłębiony zagadnienia literackie i kulturowe omówione w klasie III	